

76

EL - INSAN / ČOVJEK

OBJAVLJENA U MEDINI, IMA 31 AJET

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
هَلْ أَتَى عَلَى الْإِنْسَانِ حِينٌ مِّنَ الدَّهْرِ لَمْ يَكُن شَيْئًا مَّذْكُورًا ١ إِنَّا
خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ مِنْ نُّطْفَةٍ أَمْشَاجٍ نَّبْتَلِيهِ فَجَعَلْنَاهُ سَمِيعًا بَصِيرًا ٢
إِنَّا هَدَيْنَاهُ السَّبِيلَ إِمَّا شَاكِرًا وَإِمَّا كَفُورًا ٣

U ime Allaha, Svemilosnog, Milostivog!

Zar ne dođe čovjeku jedan dio vremena u kojem nije bio spomena vrijedan /1/ Mi čovjeka od smjese sjemena stvaramo da bismo ga na kušnju stavili i činimo da on čuje i vidi; /2/ Mi mu na pravi put ukazujemo, a njegovo je da li će zahvalan ili nezahvalan biti; /3/

Muslim u svom Sahihu bilježi hadis od Ibn Abbasa da je Poslanik, s.a.v.s., (559) učio na sabah namazu petkom "**Elif-lam-mim, tenzil**", sura Es-Sedžda i هل اتى على الإنسان من الدهر لم يكن شيئاً مذكوراً ١ إِنَّا خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ مِنْ نُّطْفَةٍ أَمْشَاجٍ نَّبْتَلِيهِ فَجَعَلْنَاهُ سَمِيعًا بَصِيرًا ٢ إِنَّا هَدَيْنَاهُ السَّبِيلَ إِمَّا شَاكِرًا وَإِمَّا كَفُورًا ٣

"Zar je to davno bilo kad čovjek nije bio spomena vrijedan." Zatim to Allah, dž.š., objašnjava pa kaže:

"**Mi čovjeka od smjese sjemena stvaramo**" "**da bismo ga na kušnju stavili**" "**i činimo da on čuje i vidi.**" Dalí smo mu sluh i vid koji mu pomažu da Allahu, dž.š., bude pokoran ili nepokoran.

"**Mi mu na pravi put ukazujemo.**" Mi smo mu ga pojasnili i pokazali kako se navodi i u ajeti-kerimu:

"**I dobro i zlo mu objasnili(90:10).**" Pokazali smo mu put dobra i ukazali mu na put zla. Jedno od predanja Džabira ibn Abdullaha, r.a., jeste ovo, u kome veli: Muhammed je, a.s., rekao: (560) "Svako dijete se rodi u islamu sve dok njegov jezik ne izrazi svoju zahvalnost Allahu, dž.š., ili neposlušnost."

Imam Ahmed bilježi hadis od Ebu-Hurejre, r.a., da je Poslanik, s.a.v.s., kazao: (561) "Ko god izađe iz kuće imat će na vratima dva bajraka: bajrak u ruci meleka i bajrak u ruci šejtana. Kada izađe radi nečega što Allah, dž.š., voli, slijedi ga melek sve dok se ne vrati kući. A ako, pak, izađe iz kuće radi nečega što Allah, dž.š., mrzi, slijedit će ga šejtan sa svojim bajrakom. Bit će pod šejtanskim bajrakom sve dok se ne vrati kući:

إِنَّا أَعْتَدْنَا لِلْكَافِرِينَ سَلَاسِلًا وَأَغْلَالًا وَسَعِيرًا ٤ إِنَّ الْأَوَّلِينَ لَشَرُّونَ مِمَّنْ كَانُوا مِن زُجْجَهَا كَأَفْوَاجٍ ٥ عَيْنًا يَشْرَبُ بِهَا عِبَادُ اللَّهِ يُفَجِّرُونَهَا تَفْجِيرًا ٦ يُوفُونَ بِالْآذِرِ وَيَخْفُونَ يَوْمَ مَا كَانَ شَرًّا مُّسْتَطِيرًا ٧ وَيُطْعَمُونَ أَلْطَامَ عَلَىٰ حُبِّهِمْ شُرَكِيَائِهِمْ وَأَسِيرًا ٨ إِنَّمَا نَطْعُكُمْ لَوْجَهُ اللَّهِ لِأَنزِيدُ مِنْكُمْ جَزَاءً وَلَا شُكُورًا ٩ إِنَّا نَخَافُ مِنْ رَبِّنَا يَوْمًا غُيُوبًا ١٠ فَوَقَّعَهُمُ اللَّهُ شَرَّ ذَٰلِكَ الْيَوْمِ وَلَقَّهْمُ نَصْرَةً وَسُرُورًا ١١ وَجَزَاهُمْ بِمَا صَبَرُوا جَنَّةً وَحَرِيرًا ١٢

Mi smo za nevjernike okove i sindčire i oganj razbuktali pripremili./4/ Čestiti će iz pehara piti kamforom začinjeno piće/5/ sa izvora iz kog će samo Allahovi štčenicici piti, i koji će kuda hoće bez muke razvoditi/6/ Oni su zavjet ispunili i plašili se dana čija će kob svuda prisutna biti,/7/ i hranu su davali mada su je i sami željeli, siromahu, siročetu i sužnju./8/ "Mi vas samo zarad Allahova lica hranimo, od vas ni priznanja ni zahvalnosti ne tražimo! /9/ Mi se Gospodara našeg bojimo, onoga Dana kada će lica smrknuta i namrgođena biti." /10/ I njih će Allah strahote toga Dana sačuvati i blaženstvo i radost im darovati /11/ i džennetom i svilom ih za ono što su trpjeli nagraditi. /12/

Allah, dž.š., objašnjava o lancima, okovima i vatri koje je pripremio nevjernicima u Džehennemu. Nakon što je spomenuo vatru koju je pripremio za ove nesretnike, rekao je:

"**Čestiti će iz pehara piti kamforom začinjeno piće.**" Poznato je da kamfor osvježavajuće djeluje i da ima lijep miris, uz to se dodaju i drugi džhenetski užici. El-Hasan veli: "Svježina kamfora u mirisu zendžebil." Stoga Allah, dž.š., veli:

"**Sa izvora iz kog će samo Allahovi štčenicici piti, i koji će kuda hoće bez muke razvoditi.**" Znači ova je smjesa izvor sa koga će piti oni robovi koji su se svojim djelima približili Allahu, dž.š., i oni će svoju žeđ time utoliti. Zbog toga je glagol sa damom u značenju piti i utoliti žeđ a radnja prelazi na objekat sa u akuzativu je, koji nešto poblizje označava "temjiz". Allah, dž.š., veli: "**I koji će kuda hoće bez muke razvoditi.**" Oni će raspolagati u Džennetu kako žele i ići će kuda hoće, u svoje dvorce, kuće, mjesta na kojima će sjediti i boraviti. Allah, dž.š., veli:

"**Oni su zavjet ispunili i plašili se dana čija će kob svuda prisutna biti.**" Allahu, dž.š., činili su ibadet izvršavajući svoje obaveze koje im je propisao Šerijat kao i one kojima su sebe zadužili zavjetujući se. Muhammed, s.a.v.s., veli: (562) "Ko se zavjetuje da će

+ Objavljena nakon sure "Er-Rahman".

Allahu, dž.š., biti pokoran neka ispuni svoj zavjet, a ko se zavjetuje da će učiniti neko loše djelo - neka ne izvrši svoj zavjet." Bilježi ga Buharija.

Oni ne čine ništa što je zabranjeno strahujući kako će položiti račun na Sudnjem danu koji ima velikih i raznovrsnih neprijatnosti, osim za one kojima se Allah, dž.š., smiluje. Allah, dž.š., veli:

"I hranu su davali, mada su je i sami željeli."

Oni su druge hranili u stanju kada su i sami željeli tu hranu i osjećali veliki apetit. Isto se navodi u ajetikerimu:

"Ne[ete zaslužiti nagradu sve dok ne udijelite dio od onoga što vam je najdraže." (3:92) U Sahihu se navodi: (563) "Najbolja je sadaka da udijeliš u situaciji kada si zdrav i težiš za imovinom, nadaš se bogatstvu i bojiš se siromaštva." U situaciji kada želiš imetak i težiš mu i kada ti je potreban. Stoga Allah, dž.š., veli:

"I hranu su davali mada su je i sami željeli: siromahu, siro[etu i sužnju." O pitanju siromaha i siročeta bilo je riječi naprijed kao i o njihovim osobinama. Sužanj, "zarobljenik", jeste zajednički naziv za zarobljenika muslimana i idolopoklonika. Ovaj stav zastupaju Seid ibn Džubejr, Ala, El Hasan i Katade. Poslanik je oporučio da se robovima čini dobročinstvo, u više hadisa, čak je to bilo među posljednjim njegovim oporukama. On je rekao: (564) "Čuvajte namaz i pazite na one koji su u vašem vlasništvu."

"Mi vas samo zarad Allahova lica hranimo." Nadajući se nagradi od Allaha, dž.š., i Njegovom zadovoljstvu.

"Od vas ni priznanja ni zahvalnosti ne tražimo!" Ne tražimo od vas nagradu niti plaću niti da nam se zahvaljujete i hvalite nas pred svijetom.

"Mi se Gospodara našeg bojimo, onoga Dana kada [e lica smrknuta i namrgođena biti." Mi ovo činimo nadajući se da će nam se Allah, dž.š., smilovati i da će nam Svoju blagodat podariti onog dana kada sve bude namrgođeno i smrknuto. Ibn-Abbas veli: znači što i tijesan znači isto što i dugačak. Ibn- Džerir veli: "Taj je dan najteži i najduži dan zbog njegove kušnje i napora". Allah, dž.š., veli:

"I njih [e Allah strahote toga Dana sa[uvati i blaženstvo i radost im darovati." Allah će im, dž.š., uliti sigurnost od onoga čega su se pribojavali i plašili.

"I blaženstvo i radost im darovati" "ozarenost, blaženstvo, koje će se vidjeti na licima." "radost, a ona je u srcima." Kada je srce veselo, i lice se ozari i zasja. Allah, dž.š., veli:

"Za ono što su trpjeli - nagraditi." Dakle zbog njihovog strpljenja dat će im Džennet i svilu. Ustvari, prostrano mjesto u Džennetu i lagahan život i divnu odjeću. Kada je proučen ovaj ajet, Ebu-Sulejman Ed-Daraniju kazao je: "Oni su bili strpljivi u izbjegavanju onoga čemu vode strasti na dunjaluku."

مُتَّكِنِينَ فِيهَا عَلَى الْأَرْبَابِكُمْ لَا يَرُونَ
فِيهَا شَمْسًا وَلَا زَمْهَرِيرًا ﴿١٣﴾ وَدَانِيَةً عَلَيْهِمْ ظِلُّهَا وَذُلَّتْ
قُطُوفُهَا نَذْلِيلًا ﴿١٤﴾ وَيُطَافُ عَلَيْهِمْ بِثَانِيَةٍ مِنْ فِضَّةٍ وَأَكْوَابٍ
كَانَتْ تَوَارِيرًا ﴿١٥﴾ تَوَارِيرًا مِنْ فِضَّةٍ قَدَّرُوهَا تَقْدِيرًا ﴿١٦﴾ وَيُسْقَوْنَ
فِيهَا كَأْسًا كَانَ مِزَاجُهَا زَنْجَبِيلًا ﴿١٧﴾ عَيْنًا فِيهَا تُسَمَّى سَلْسَبِيلًا ﴿١٨﴾
* وَيُطَوَّفُ عَلَيْهِمْ وَلَدَانٌ مُخَلَّدُونَ إِذَا رَأَيْتَهُمْ حَسِبْتَهُمْ لُؤْلُؤًا
مَثُورًا ﴿١٩﴾ وَإِذَا رَأَيْتَ شَمًّا رَأَيْتَ نَعِيمًا وَمُلْكًا كَبِيرًا ﴿٢٠﴾ عَلَيْهِمْ
ثِيَابُ سُنْدُسٍ خُضْرٌ وَإِسْتَبْرَقٌ وَحُلُّوْا أَسَاوِرَ مِنْ فِضَّةٍ وَسَقَاهُمْ
رَبُّهُمْ شَرَابًا طَهُورًا ﴿٢١﴾ إِنَّ هَذَا كَانَ لَكُمْ جَزَاءً وَكَانَ سَعِيدًا
مَسْكُورًا ﴿٢٢﴾

naslonjeni na divanima, oni u njemu ni žegu ni mraz neće osjetiti, /13/ u blizini će im hladovina njegova biti, a plodovi njegovi će im nadohvat ruke stajati. /14/ Služit će ih iz srebrenih posuda i čaša prozirnih, /15/ prozirnih, od srebra, čiju će veličinu prema željama njihovim odrediti. /16/ U njemu će se iz čaše pke inbirom začinjeno piti /17/ sa izvora u Džennetu, koji će se Selsebil zvati. /18/. Služit će ih vječno mlada posluga, da ih vidk, pomislio bi da su biser prosuti. /19/ I kud god pogledaš, vidjet ćeš udobnost i carstvo prostrano. /20/ Na njima će biti odijela od tanke zelene svile, i od teške svile, nakčeni narukvicama od srebra, i dat će im Gospodar njihov da piju čisto pke. /21/ "To vam je nagrada; vaš trud je dostojan blagodarnosti!" /22/

Allah, dž.š., obavještava o stanovnicima Dženneta kakve im je sve blagodati dao pa veli:

"Naslonjeni na divanima", znači isto što i nasloniti se na jastuk. to su divani ispod mladinskih soba.

"Oni u njemu ni žegu ni mraz ne[e osjetiti." Niti ima pretjerane žege koja uznemirava niti hladnoće koja ujeta. Naprotiv, bit će to ujednačena, stalna klima, koju neće poželjeti mijenjati nečim drugim.

"I blizu [e im hladovina njegova biti." Grane koje će činiti hladovinu bit će blizu njih. **"A plodovi njegovi [e im nadohvat ruke stajati."** Kada bude uzimao plodove, plod će mu se sam primaknuti kao što je spomenuto još i u ovom ajetu. **"Nadohvat ruke [e stajati." (55:54)** Allah, dž.š., veli:

"Služit [e ih iz srebrenih posuda i [aša prozirnih." Oko njih će hodati posluga sa hranom u posudama koje su od srebra i sa prozirnim čašama u

kojima je piće. One su od izrazito bijelog srebra koje je kao staklo po prozirnosti kroz koje se izvana vidi ono što je unutra. Ovome nema ništa slično na dunjaluku. Od Ibn- Abbasa prenosi se sljedeće: "U Džennetu nema ništa a da na dunjaluku nemate nešto slično, osim srebrenih čaša." Bilježi Ibn Ebi-Hatim. Allah, dž.š., veli:

"Čiju će veličinu prema željama njihovim odrediti." Njihova će veličina biti onolika koliko treba nekome da se napoji. Neće biti ni veća ni manja. Allah, dž.š., veli:

"U njemu će se iz čaše piti inbirom začinjeno piti." Jednom će im biti ponuđeno hladno piće začinjeno komforom, a drugi put začinjeno imberom "zendžebil", koji je topao tako da postane umjereno. To će piće biti za iskrene Allahove, dž.š., robove. Kada su u pitanju oni robovi koji su se Allahu, dž.š., približili svojim djelima "el-mukarrebun", oni će piti i jedno i drugo čisto i nepomiješano. Allah, dž.š., veli:

"Sa izvora u Džennetu, koji će se Selsebil zvati." Nazvan je Selsebil zbog toga što je njegov tok skladan i jak i općenito dotjeran i lijep. Allah, dž.š., veli:

"Služit će ih vječno mlada posluga; da ih vidiš, pomislio bi da su biser prosuti." Dvorit će ih dječaci u Džennetu kako bi ih uslužili. **"Vječno mlada posluga."** Bit će stalno jedne dobi, koja se neće mijenjati. Allah, dž.š., veli: **"Da ih vidiš pomislio bi da su biser prosuti."** Kada ih vidiš rastrkane kako služe gospodu u Džennetu te ljepotu njihova lica, kao da su razasuti biser na lijepom mjestu. Allah, dž.š., veli: **"I kud god pogledaš."** Kud god pogledaš o Muhammede, s.a.v.s., tamo u Džennetu i njegovim blagodatima i blaženstvu.

"Vidjet ćeš udobnost i carstvo prostrano." Tamošnje Allahovo, dž.š., carstvo je ogromno i začuđujuće krasno. U pouzdanim predanjima u Sahihu navodi se: (565) "Allah će, dž.š., reći posljednjoj osobi koja će izići iz Džehennema i posljednjoj koja će ući u Džennet: "Imat ćeš sve kao što je na dunjaluku i još deseterostruko više." Od Ibn-Omera navodi se da je rekao: "Rekao je Muhammed, s.a.v.s.: (566) "Najniži je stepen u Džennetu one osobe koja gleda u svoj posjed čija je dužina dvije hiljade godina a moći će vidjeti naudaljeniji dio kao što gleda najbliži." Allah, dž.š., veli:

"Na njima će biti odijela od tanke zelene svile, i od teške svile." Odjeća stanovnika Dženneta jeste svila, u koju spada i sundus, a to je tanka svila, od koje je košulja i tome slično, a što se oblači neposredno na tijelo. Istebrek je isto od svile, ali na njemu su ukrasi koji sjaje i bliješte, a to je odjeća koja je spolja kao što je i uobičajeno kod kuće. **"Nakićeni narukvicama od srebra."** Ovo su osobine Allahu, dž.š., odanih robova. Kada su u pitanju robovi koji su se približili Allahu, dž.š., "El-Mukarrebun", o njima govori ajeti-kerim:

"...u kojima će se zlatnim narukvicama, biserom ukrašenim, kititi, a haljine će im u njima od svile biti." (35:33) Nakon što je spomenuo vanjske ukrase koji su od svile i nakita, Allah, dž.š., veli:

"I dat će im Gospodar njihov da piju isto pije. Njihova nutrina je očišćena od zavisti, zlobe mržnje i ostalih loših osobina." Allah, dž.š., veli:

"To vam je nagrada; vaš trud je dostojan blagodarnosti!" To će im se reći uz počasti i dobročinstvo, prema njima, isto kao u ajetu:

"Jedite radosni, za ono što ste u danima minulim zaradili!" (69:24) Allah, dž.š., veli:

"Vaš je trud dostojan blagodarnosti!" Allah će vas, dž.š., za mali trud nagraditi velikom nagradom.

إِنَّا نَحْنُ نَزَّلْنَا عَلَيْكَ الْقُرْآنَ نَنْزِيلًا ﴿١٣﴾ فَاصْبِرْ
لِحُكْمِ رَبِّكَ وَلَا نُطِعْ مِنْهُمْ شَيْئًا أَوْ كُفُورًا ﴿١٤﴾ وَأَذْكُرْ اسْمَ
رَبِّكَ بُكْرَةً وَأَصِيلًا ﴿١٥﴾ وَمِنَ اللَّيْلِ فَاسْجُدْ لَهُ وَسَبِّحْهُ لَيْلًا
طَوِيلًا ﴿١٦﴾ إِنَّ هَؤُلَاءِ لَيُحِبُّونَ الْعَاجِلَةَ وَيَذْرُونَ وَرَاءَهُمْ
يَوْمًا ثَقِيلًا ﴿١٧﴾ نَحْنُ خَلَقْنَاهُمْ وَشَدَدْنَا أَسْرَهُمْ وَإِذَا شِئْنَا
بَدَلْنَا أَمْثَلَهُمْ بُدِيلًا ﴿١٨﴾ إِنَّ هَؤُلَاءِ تَذَكَّرُ فَمَنْ شَاءَ اتَّخِذْ
إِلَىٰ رَبِّهِ سَبِيلًا ﴿١٩﴾ وَمَا تَشَاءُونَ إِلَّا أَنْ يَشَاءَ اللَّهُ إِنْ أَرَادَ
كَانَ عَلَيْهِمْ حَكِيمًا ﴿٢٠﴾ يُدْخِلُ مَنْ يَشَاءُ فِي رَحْمَتِهِ وَالظَّالِمِينَ
أَعَدَّ لَهُمْ عَذَابًا أَلِيمًا ﴿٢١﴾

Od vremena do vremena Mi objavljujemo Kur'an tebi,/23/ zato izdrži do odluke Gospodara tvoga, i ne slušaj ni grješnika ni nevjernika njihova!/25/ I spominji ime Gospodara svoga ujutro i predvečer,/26/ i u jednom dijelu noći radi Njega molitvu obavljaj, i dugo Ga noću hvali./27/ A oni, oni život na ovom svijetu vole doista, a nšta ih se ne tke Dan tegobni koji ih čeka./28/ Mi ih stvaramo i zglobove im vezujemo, a ako htjednemo, zamijenit ćemo ih njima slk'nim./29/ Ovo je pouka, pa ko hoće držat će se puta koji Gospodaru njegovu vodi,/30/ a vi ćete htjeti samo ono što Allah, dž.š., hoće - a nevjernicima je pripremio veliku patnju./31/

Allahov je, dž.š., veliki dar Poslaniku, s.a.v.s., to što mu je objavio Kur'an, a.š. **"Zato izdrži do odluke Gospodara tvoga."** Strpi se izdržavajući ono što je Allah, dž.š., odredio jer će ono što ti je odredio biti ponajbolje za tebe.

"I ne slušaj ni griješnika ni nevjernika." Ne slušaj one koji su te željeli odvratiti od onoga što ti je objavio, već dostavi ono što ti je došlo od tvog Gospodara. Osloni se na Allaha, dž.š., jer će te On sačuvati od loših ljudi koji čine ružna djela, od nevjernika koji su to svim srcem.

"I spominji ime Gospodara svoga ujutro i predvečer." Na početku i na kraju dana.

"I u jednom dijelu noći radi Njega molitvu obavljaj, i dugo Ga noću hvali." Ovaj ajet je kao i ajeti-kerim:

"I probdij dio noći u molitvi, to je samo tvoja dužnost; Gospodar tvoj će ti na ovom svijetu hvale dostojno mjesto darovati." (17:79) Zatim Allah, dž.š., veli:

"A oni, oni život na ovom svijetu vole doista, a ništa ih se ne tiče Dan tegobni koji ih čeka." Ovi nevjernici vole dunjaluk i sa svim svojim metežom zapostavljaju ahiret. Zatim Allah, dž.š., veli:

"Mi ih stvaramo i zglobove im vezujemo." Ibn-Abbas veli: ovdje znači isto što i stvaranje. **"A ako htjednemo, zamijenit ćemo ih njima sličnim."** Tj. doći ćemo sa drugim narodom osim njih. Zatim Allah, dž.š., veli: **"Ovo je pouka."** Tj. ova je sura pouka.

"Pa ko hoće držat će se puta koji Gospodaru njegovu vodi." Ko hoće uzet će kur'ansku uputu.

"A vi ćete htjeti samo ono što Allah, dž.š., hoće." Ne može niko uputiti sam sebe. "Samo ono što Allah, dž.š., hoće Allah uisitnu sve zna i mudar je." Allah, dž.š., zna one koji zaslužuju uputu pa im je omogućuje i olakšaju. Allah, dž.š., zna i one koji zaslužuju zabludu pa ga zakloni od upute; a Allah, dž.š., ima najjasnije argumente. Zato Allah, dž.š., veli: **"Allah uistinu sve zna i mudar je"**, a potom veli:

"On koga hoće uvodi u milost Svoju, a nevjernicima je pripremio veliku patnju." Upućuje koga hoće i ostavlja u zabludi koga hoće. Pa koga On uputi neće ga moći niko u zabludu odvesti, a koga ostavi u zabludi - neće ga niko drugi moći uputiti.

shodno tome nagraditi, a to je udaljenost od upute, kao što i veli Allah, dž.š.:

"Onome koji udjeljuje i ne griješi i ono najljepše smatra istinom njemu emo Džennet pripremiti; a onome koji tvrdiči i osjeća se neovisnim i ono najljepše smatra lažnim." Allah, dž.š., isto tako veli: **"...a Allah učini da i srca njihova ustranu skrenu..."** Kod Allaha su, dž.š., nepobitni argumenti, a tvoj Gospodar nikome nepravdu ne čini.

Završetak sažetka komentara sure El-Insan; neka je hvala Allahu, dž.š.

¹ Velim: zaista onaj ko zasluuje kod Allaha, dž.š., uputu jeste onaj ko radi na tom planu i ko je očistio nijet kako bi saznao Istinu. Ovakva osoba zasluuje Allahovu, dž.š., uputu. Međutim, onaj ko je daleko zalutao i ne istražuje istinu kako bi je spoznao Allah će ga